

Reactie op consultatie Regeling tegemoetkoming stoffengerelateerde beroepsziekten

Besluit

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1 lid 1, definitie beroepsziekte.

Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen met een arbeidsgerelateerde aandoening als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen gebruik kunnen maken van deze regeling. In paragraaf 1.2 van de toelichting wordt ook aangegeven dat de regeling laagdrempelig en klantvriendelijk dient te zijn. Het is bij beroepsziekten door blootstelling aan gevaarlijke stoffen moeilijk, zo niet onmogelijk, om aan te tonen dat de aandoening in overwegende mate is veroorzaakt aan blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Met name bij ernstige aandoeningen zoals kanker door toxische stoffen, zijn de relatieve risico's laag en haal je in een individueel dossier vrijwel nooit 'in overwegende mate'. In de jurisprudentie wordt niet voor niets het begrip 'aannemelijk dat kan zijn veroorzaakt' gebruikt en niet het zwaardere begrip 'in overwegende mate'. In paragraaf 2.2 van de toelichting wordt wel aangegeven dat het voorshands aannemelijk moet zijn en dat het dus gaat om een minder strenge interpretatie van de term beroepsziekte, zoals die bijvoorbeeld gehanteerd wordt door het NCvB. Maar het is verwarrend om telkens de term 'in overwegende mate' te lezen in plaats van 'voorshands aannemelijk'. Dit laat ruimte voor discussie. De voorkeur gaat er dus naar uit om de term 'voorshands aannemelijk' te hanteren in de begripsbepaling, zodat direct duidelijk is welke mate van causaliteit bedoeld wordt.

Verder wordt in de gehanteerde definitie van Beroepsziekte aangegeven dat er sprake moet zijn van een 'ernstige' aandoening. Ten opzichte van de definitie zoals die in artikel 1.11 van de Arbeidsomstandighedenregeling wordt gehanteerd is hier het woord 'ernstige' aan toegevoegd en is het woord 'ziekte' verdwenen. De FNV gaat er vanuit dat in ieder geval de 'ernstige' aandoeningen, zoals kanker, voor de regeling in aanmerking gaan komen.

Artikel 3

Bij artikel 3 lijkt het de FNV belangrijk om te vermelden dat door het aanvaarden van een tegemoetkoming op grond van de regeling de werknemer dan wel zelfstandige geen afstand doet van een lopende of toekomstige aansprakelijkstelling.

En voor de zorgvuldigheid is het goed om te vermelden dat een aanvraag voor tegemoetkoming niet gezien kan worden als aansprakelijkstelling of stuiting van de verjaring.

Hoofdstuk 3. Het geldend maken van het recht op tegemoetkoming

Artikel 8

Uit artikel 8 wordt wel duidelijk dat de aanvraag bij de SVB ingediend moet worden, maar niet dat het IAS werkenden hierbij kan begeleiden. Waarom is ervoor gekozen om in afwijking van bestaande regelingen de aanvraag niet bij het IAS te laten indienen? Gaat het niet voor verwarring zorgen bij de aanvrager wanneer die een aanvraag indient bij de SVB en vervolgens het IAS contact opneemt met de aanvrager? Dit vraagt enige verduidelijking.

Hoofdstuk 5. Uitvoering en financiering

Artikel 16

Bij lid 2 ontbreekt nog een duidelijke omschrijving welke werkzaamheden door het IAS en welke door het LEC-SB uitgevoerd zullen gaan worden. In het belang van een snelle afhandeling van de aanvragen heeft de FNV hierbij de voorkeur dat het IAS de blootstelling in kaart brengt, gezien ook hun ervaringen bij andere multicausale stoffengerelateerde beroepsziekten, zoals asbestose en CSE.

Toelichting

1 Algemene toelichting

In paragraaf 1.1 van de toelichting staat dat met de tegemoetkomingsregeling een korte en snelle route ontstaat naar erkenning van hun beroepsziekte. In paragraaf 1.2 wordt herhaald dat het wenselijk is dat middels een toegankelijke en duidelijke procedure snel helderheid geboden wordt aan de zieke werkenden die een aanvraag voor tegemoetkoming hebben ingediend. Niet duidelijk wordt verder wat er onder 'snel' wordt verstaan. Immers beroepsziekten zaken duren nu gemiddeld ruim vijf jaar en dan kan voor de wetgever twee jaar al snel zijn, terwijl voor een ernstig zieke persoon dit nog veel te lang kan duren, omdat die mogelijk nog maar een levensverwachting van enkele maanden heeft. De FNV adviseert om concreter te maken wat er onder 'snel' verstaan wordt.

2 Hoofdpijnen van de regeling

In paragraaf 2.2 van de toelichting staat dat er uitgegaan wordt van maximaal 2500 toegekende tegemoetkomingen per jaar. De schatting is dat er jaarlijks 3000 mensen overlijden als gevolg van een beroepsziekte door gevaarlijke stoffen, zoals ook in de introductie van de algemene toelichting staat. Dit is al meer dan het maximum van 2500 toegekende tegemoetkomingen. Naast de mensen die overlijden worden er ook nog een groot aantal mensen ernstig ziek zonder dat zij komen te overlijden. Het maximale aantal van 2500 toegekende tegemoetkomingen per jaar dient in elk geval te worden meegenomen bij de evaluatie en monitoring zoals onder paragraaf 4 van de toelichting staat beschreven. Indien nodig moet dit tussentijds kunnen worden aangepast. De FNV zou het betreuren als door deze maximalisering mensen buiten de boot vallen.

Er wordt verwezen naar de algemene definitie van beroepsziekte, zoals opgenomen in de Arbeidsomstandighedenwet, artikel 1.11. Moet dit niet de Arbeidsomstandighedenregeling zijn?

Er wordt aangegeven dat de regeling alleen betrekking heeft op ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten. Vervolgens wordt uitgelegd het begrip 'ernstig' niet alleen medisch te duiden met de individuele ziektelast, maar ook om wat door medische experts maatschappelijk gezien als ernstig wordt gezien. Erg concreet is dit niet. Een ziekte kan immers wisselend van ernst zijn op de assen biomedisch, psychogeen en sociaal. Hoe ernstig de beroepsziekte wordt ervaren, kan ook nog per individu nog verschillend zijn. Dit zal in het afwegingskader nader uitgewerkt moeten worden.

Uit paragraaf 2.4 van de toelichting wordt niet duidelijk of vanuit het IAS/ de SVB werkenden ook nog gewezen gaan worden op de mogelijkheid van een aansprakelijkheidstraject zowel bij toewijzing als bij een afwijzing door het IAS/ de SVB.

In paragraaf 2.5 van de toelichting worden nu wel de arbeidshygiënisten en bedrijfsartsen genoemd, maar niet de toxicologen en de klinisch arbeidsgeneeskundigen. Het lijkt me meer compleet als de toxicologen en klinisch arbeidsgeneeskundigen worden toegevoegd.

5 Financiële gevolgen en regeldruk

Bij paragraaf 5.1 van de toelichting wordt aangegeven dat de burger zelf moet aangeven dat sprake is van 'bijzonder vermogen'. Op welke wijze gaat het IAS/ de SVB hier de aanvragers die een tegemoetkoming krijgen ook op wijzen? Bij de meeste (ex) werkenden zal dit onbekend zijn. Het is zonde wanneer zij hier alsnog belasting over moeten betalen.

Bij paragraaf 5.2.2 van de toelichting wordt uitgegaan van 1250 tegemoetkomingen voor 2022. Het is een nieuwe regeling. Is het daarom niet de verwachting dat daar in het begin juist meer gebruik van gemaakt zal worden? Veel mensen wachten mogelijk al lang op deze regeling. Het voorstel is daarom om voor 2022 ook uit te gaan van 2500 tegemoetkomingen.

Artikelsgewijs

Artikel 1

Voor het begrip 'beroepsziekte' en 'gevaarlijke stof' wordt verwezen naar paragraaf 2.5 van de toelichting. Moet dit niet paragraaf 2.2 zijn?

Tot slot

Het wordt niet duidelijk wat er gebeurt als iemand een aanvraag indient voor een aandoening/gevaarlijke stof die nog niet op de Lijst beroepsziekten staat vermeld op het moment dat de aanvraag wordt ingediend en deze op een later moment alsnog wordt toegevoegd. Zeker bij de start zal de Lijst beroepsziekten nog niet volledig zijn. Daarnaast zullen er ook altijd nieuwe beroepsziekten ontstaan door stoffen, waar we nu het bestaan nog niet van weten. Ik kan me voorstellen dat een aanvraag bij het Deskundigenpanel ook leidt tot nieuwe inzichten en dat op basis daarvan het LEC-SB wordt geadviseerd de Lijst beroepsziekten uit te breiden. Hoe wordt omgegaan met de mensen wiens aandoening nog niet op de lijst staat op het moment dat de aanvraag ingediend wordt? Worden zij geïnformeerd als de lijst van beroepsziekten wordt uitgebreid?